

Štev. 4

Leto 10

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrtno 12 dinarjev

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Važni dogodki

Predsednik vlade je napovedal velike spremembe gospodarske politike

Na Svečnico je predsednik vlade g. Jevtič govoril po radiu ter je v svojem obširnem govoru napovedal, kakšno gospodarsko politiko bo vodila njegova vlada. Povdaril je, da hoče vlada v prvi vrsti ublažiti davčno prakso in način iztirjave davkov, ker so se množile skoraj iz vseh krogov davkoplačevalcev pritožbe proti sedanjemu davčnemu sistemu.

Enako je napovedal, da bo vlada ukrenila dalekosežne ukrepe za **poživitev gospodarstva**. V ta namen bo vlada koncentrirala vse državne in napoldržavne denarne zavode pod kontrolo in vpliv finančnega ministrstva ter znižala obrestno mero pri vseh bankah.

Eden glavnih ukrepov za olajšanje gospodarskih razmer in omiljenje nezaposlenosti je sklep vlade, da bo financirala **velika javna dela**, v prvi vrsti gradbo cest in železnic. V to svrhu bo vlada votirala in **najela eno milijardo dinarjev**, kateri znesek se bo porabil v dveh letih. Ta denar bo zbrala pri domačih državnih in poldržavnih zavodih (Narodna banka, Poštna hranilnica, Državna agrarna banka itd.) ter v inozemskih državnih zavodih, tako, da je celoten znesek že potom teh zavodov zagotovljen in ne bo treba iskati tega denarja šele med širšimi plastmi naroda. To posojilo bo srednjeročno in se bo amortiziralo v največ desetih letih, omogočilo pa bo v prvi vrsti zaposlitev deset in deset tisočev nezaposlenih, ki jih bo zopet uvrstilo v produkcijski proces ter bo nudilo večja dela domači industriji.

Finančni minister in njegova politika

Že pred predsednikom vlade je dne 18. januarja na seji upravnega odbora Narodne banke podal finančni minister važno poročilo o vrednosti našega dinarja in o finančni politiki, ki jo namerava voditi.

Minister je v svojem poročilu omenjal, da je znašala vrednost dinarja aprila 1926. 9.12 švicarskih frankov za 100 dinarjev. Leta 1931. je bilo najeto posojilo 2 milijardi dinarjev za stabilizacijo dinarja, toda 1932 je znašala vrednost le še 9 frankov za 100 Din. Vrednost je padala, **dokler se je dinar stabiliziral na 7 frankih**. Med tem so se jemala posojila v Franciji (340 milijonov francoskih frankov), za katera se je postavilo zlato. Zato je tudi vrednost zlate podlage manjša kakor se izkaže. Odkrito je treba priznati sedanjost vrednost dinarja. Nimam pa namena, da bi se je dotaknil. Ljudje, vsaj mnogi, mislijo, da bi bilo treba znižati vrednost dinarja ali pa provesti inflacijo. Toda v denarju ni zdravila, **denar ni vzrok gospodarske krize**. Kdor predlaga inflacijo, misli samo na dolžnike, pozablja pa na vse druge, pozablja na mezdne uradnike in delavce, na hranilce itd. Znižati vrednost dinarja pomeni, pomagati enemu sloju v škodo drugega, pomeni morda rešiti ene, uničiti pa druge. To bi bila krivica. Tudi

Pobavil se je predsednik tudi z **zaščito kmetov**. Meratorij in čakanje s prekrižanimi rokami ne more pomagati, je rekel. Potrebno je olajšanje davkov, zlasti zemljarine in obresti. Kmetiško vprašanje nikakor ni finančno, marveč gospodarsko vprašanje. To je, olajšanje mora služiti obenem podvigu gospodarstva in kmeti morajo storiti svoje dolžnosti. Vlada noče oškodovati enega (upnika) na tak način, da drugemu ni nič pomaganega. Dosedanje naredbe v zaščito kmeta so bile le pasivne, odpraviti se pa mora gospodarska zamrzjenost. Pospeševati je treba dvig gospodarstva z melioracijami in dvigom gospodarstva sploh. Ministrski predsednik je torej v ekspoziciji na Svečnico razvijal program vlade, iz katerega odseva pozitivna politika. Za nas je najvažnejši del, da je dovolila vlada eno milijardo kredita za dobo dveh let za javna dela. V ostalem govoru je pomenben poudarek, da je treba dvigniti konzum in splošni socialni položaj.

Tu sem spada nedvojnino omejitev **izkoriščanja delavstva**, ki ga je mogoče omejiti s sprejetjem **zakona o minimalni plači** kakor tudi zlasti z **zvišanjem davka prostega eksistenčnega minimuma** od sedanjih Din 4800 vsaj na Din 12.000 letno.

Nadalje je pogoj za izboljšanje socialnih razmer točno izvrševanje socialnopolitične zakonodaje in **uvedba invalidskega in starostnega zavarovanja ter zavarovanja za nezaposlene**.

druge države v svojih bojih za gospodarstvo ne mislijo na inflacijo, ker vedo, kakšno pogorišče pušča inflacija za seboj.

Minister je izjavil, da hoče ohraniti sedanje vrednost dinarja. Zmotno je tudi, če vodimo v Narodni banki skoraj 60 odst. zlato kritje, ko je del zlata v francoski banki in moramo za lesk zlate zaloge plačati na leto v devizah **okoli 30 milijonov dinarjev**. Narodna banka mora posojilo 340 milijonov frankov vrniti, da prihrani na leto 30 milijonov stroškov.

Vlada je znižala zakonito zlato zalogo Narodne banke od 35 na 25 odst., oziroma pri zlatu na 20 odst., kar zadošča. Faktično pa zlato zaloga tudi po plačilu dolga še vedno znaša za skupno kritje 30.6 odst., za kritje v zlatu pa 27.56 odst. Narodna banka pa mora iti za tem, da bo imela kritje samo v zlatu, oziroma z zlatom plačljivih devizah. Narodna banka ne sme v nobenem primeru obremeniti zlate in devizne podlage. To je prava slika politike vlade brez vsakršnega friziranja.

V skladu z vlado je Narodna banka takoj povrnila 340 milijonov dinarjev Franciji ter s 1. februarjem znižala obrestno mero za poldrug procent.

Razpust Narodne skupščine

Vlada je na svoji seji dne 6. februarja razpustila Narodno skupščino ter razpisala nove volitve v Narodno skupščino za dne 5. maja 1935. Z razpustom parlamenta je bil razpustil tudi njegov delovni svet.

Volitve v Narodno skupščino se bodo vršile po sedanjem volilnem zakonu, torej z javnim glasovanjem. Čeprav so bili za nastavljen kandidatni list zelo konplentni je stajal

Iz predpisov bolniškega fonda

Sprememba naredbe glede dajatev fonda

V zadnji številki smo objavili nove predpise, kdo se smatra kot rodbinskega člana v bolniški blagajni, nadalje kakšni so roki za zdravljenje v bolnici, nadalje v slučaju poroda in koliko znaša pogrebna podpora.

Pri pogrebni podpori moramo omeniti, da pripada 30% pogrebna podpora za zakonske in pozakonjene ter adoptirane otroke **samo do dovršenega 18. leta starosti**.

Sprejem upokojencev v članstvo bolniškega fonda

Na zadnji glavni skupščini bolniškega fonda je bil sprejet sklep, da se da upokojencem ponovni rok treh mesecev, da izjavijo, ali ostanejo člani bolniškega fonda.

Železniški minister je z odlokom od 11. I. 1935 odredil sledeče:

»Vsem sedanjim upokojencem se odredi ponovni rok treh mesecev, da se prijavijo v članstvo fonda s pogojem, da plačajo članske prispevke za ves čas nazaj od upokojitve dalje ter zadobe pravice v fondu šele po

tem, ko so poravnali zaostale prispevke za ta čas.»

Ljubljanski upravni odbor je sklenil k temu odloku še sklep, da se da vsem upokojencem možnost, da v tem roku pristopijo, odnosno tudi lahko **odstopijo** od bolniškega fonda. Pozdravljamo ta sklep kot popolnoma pravi, ker se mora vsak član fonda v pogledu ugodnosti pri bolniškem fondu dati prizadetemu fakultativnemu članstvu možnost, da izstopi, ako se s postavljenjem ne strinja.

Prispevek fakultativnih članov za bolniško zavarovanje

V eni zadnjih številki smo objavili, kako stojijo pritožbe odnosno tožbe, ki so jih vložili administrativnim potom in pred rednim sodiščem prizadeti člani radi 100% povišanja članskega prispevka za fakultativne članne bolniškega fonda.

Pritožba člana Kovača, ki leži že poldružno leto pri Centralni upravi humanitarnih fondov v Beogradu, izgleda, da bo tekom tega meseca rešena (seveda negativno) in bo potem šla pritožba na ministra ter proti odloku ministra na Državni svet, ki bo definitivno rešil to pritožbo. Pričakovati je ugodne rešitve pri Državnem svetu, ker zamore po § 34. le redna glavna skupščina zaključiti spremembe v pogledu članskih prispevkov, ne pa centralni upravni odbor, še manj Centralna uprava.

V zadevi tožbe pred rednim sodiščem je sedaj odločalo okrožno kot rekurzno sodišče, ali je dopustna pravdna pot ali ne ter je sklenilo, da je pravdna pot pri rednem sodišču nedopustna. Utemeljitev te razsodbe je v glavnem sledeča:

»Član z ministrov naredbo ustanovljenega fonda iztožuje povrnitev polovičnega članskega prispevka, ki mu je bil kot članu po odredbi Centralne uprave fondov navedboma nezakonito odtegnjen od njegove penzije. Gre za spor iz zavarovalnega razmerja, t. j. koliko je fond upravičen zahtevati od tožnika kot člana na članarini. Glede na to da je bolniški fond **prava javna ustanova**, ki ga upravljajo državne oblasti, nadalje da prispeva država polovico v ta fond, ni zavarovalno razmerje med tožnikom in fondom privatnopravno, ker ne sloni na zavarovalni pogodbi, marveč je **javnopravna značaja**. Vprašanje glede članskih prispevkov, t. j. ali je centralna uprava fondov, odnosno Ministrstvo za promet, opravljeno brez izglasovanja glavne skupščine (§ 34 cit. nar.) spreminjati višino prispevkov do izdaje definitivnega pravilnika po glavni skupščini, spada na **administrativno pot**, ne pa na pot redne pravde.»

Vsled te odločbe rekurznega sodišča je sodnijska pot izključena in je dovoljena le administrativna pot, v kateri odločuje v zadnji instanci Državni svet. Vprašanje upravičenosti odnosno neopravičenosti povišanja članskega prispevka za fakultativne članne bo torej še več mesecev čakalo na rešitev.

Ker se je sedaj s spremembo naredbe stanje fakultativnih članov v bolniškem fondu zopet občutno poslabšalo, je upravni odbor bolniškega fonda sklenil, da se da ponovno vsem upokojencem, fakultativnim članom, možnost, da se v roku treh mesecev definitivno izjavijo, ali ostanejo člani bolniškega fonda, ali pa izstopijo iz fonda.

O tem ukrepu bodo prizadeti člani fonda itak službeno obveščeni od fonda samega potom službenih edinic in naj se v odrejenem roku izjavijo, ali ostanejo še naprej v bolniški blagajni ali se jih črta. V doglednem času bo minister saobračaja uveljavil novo uredbo o zavarovanju za slučaj bolezni, v kar je pooblaščen s finančnim zakonom za leto 1934-35 in v tej novi uredbi bodo sigurno na novo in precizno odločene obveznosti člana, pa tudi dajatve fonda. Na vsak način se bodo obveznosti člana v glavnem gibale v mejah, kot jih predvideva splošni zakon za zavarovanje delavcev ter pri sedanjem stališču centralne uprave fonda ni misliti na kako izboljšanje.

Marca meseca bo sicer glavna skupščina bolniškega fonda v Beogradu, ki ima na dnevnem redu tudi točko: Razprava o načrtu nove uredbe, vendar ni sigurno, da se bo o tem sploh razpravljalo, ker je prvotni načrt naredbe razveljavljen in sedaj izdelujejo strokovnjaki drugega. V kolikor se bo to vprašanje razpravljalo na tej glavni skupščini, bomo takoj po skupščini v informacijo našim čitateljem objavili glavne izvečke.

Skupščine bolniškega fonda preložene

Dne 17. II. bi se imele vršiti na sedežih vseh Direkcij redne oblastne skupščine bolniškega fonda. Za te skupščine so skupščinarji v posameznih direkcijah vložili celo vrsto samostojnih predlogov ter so skupščine izredne važnosti z ozirom na dejstvo, da se pripravlja nova naredba o za-

varovanju železničarjev za slučaj bolezni in nezgod. Kakor smo doznali, pa so te skupščine preložene na nedeljo, dne 3. marca ter se bodo tedaj vršile z istim dnevnim redom. Vse skupščine bodo objavile glavne izvečke.

Razne odredbe

Nadaljne spremembe pravilnika o voznih ugodnostih

Novi železniški minister je z odlokom MS 1450 od 24. I. 1935 spremenil pravilnik o voznih ugodnostih v sledečih točkah:

1. Vsi bivši železniški ministri brez razlike imajo pravico do letne brezplačne karte I. razreda za vse železniške proge. (Dosedanji pravilnik je predvideval to pravico samo za ministre, ki so bili najmanj eno leto železniški ministri).

2. Uradnikom glavnih grup I. in II. kategorije in železniškim zdravnikom od VI. grupe navzgor pripada I. razred, vsem ostalim uradnikom in uradniškim pripravnikom pripada II. razred, zvaničnikom, služiteljem in delavcem pa III. razred. Upokojencem pripada oni razred, ki so ga uživali dokler so bili aktivni.

3. Prevoz življenjskih potrebščin in praznih zabojev se vrši zopet brez-

plačno (doslej je bilo predvideno plačilo 10% tarifne vozarine).

4. Prevoz drv, na katerega imajo pravico oženjeni uradniki do 10.000 kg, oženjeni uradniški pripravniki, kontraktualni uradniki, zvaničniki in služitelji pa do 5.000 kg, se vrši odslej po znižani vozni ceni 10% redne tarife. (Doslej je znašala vozna cena 20%).

Tekom zadnjih šestih mesecev je izšlo nekaj sprememb, dopolnitev in raznih tolmačenj pravilnika o voznih ugodnostih, da se iz tega tega morda ne da spoznati in bi bilo res dobro, da bi železniška uprava izdala končnoveljavno pravilnik o voznih ugodnostih, ki naj bi vseboval le te odredbe, da ne bi bilo potrebe takoj drugi dan napravljanja tolmačenj.

Predujmi na pokojnine

»Naš glas« je v zadevi predujmov na pokojnine objavil navodila, ki jih je izdal finančni minister pod štev. 48.673/I-34, katere ponatiskujemo:

1. Zahteve za izplačilo pokojnine se smejo pošiljati finančnemu ministru šele tedaj, kadar je odločbo o odmeri pokojnine že odobrila glavna kontrola.

2. V izjemnih in opravičenih primerih, kjer se zaradi upravnih težav ne morejo takoj urediti pokojnine ali se ne morejo takoj izplačati že odmerjene pokojnine, se morejo splošnemu oddelku finančnega ministrstva pošiljati zahteve za izplačilo predujma na pokojnino skladno s predpisom čl. 131 zak. o drž. računovodstvu.

3. V zahtevi za izplačilo predujma na pokojnino se mora navesti:

- a) nesporna službena doba, priznana za pokojnino,
- b) vsota, ki naj se izplačuje kot predujem na pokojnino,
- c) kraj, kjer se je upokojeni uslužbenec stalno naselil.

4. Znesek predujma ne sme presegati dveh tretjin vsote, ki dotičnemu uslužbencu po zadevnih zakonskih predpisih pripada kot pokojnina ne glede na draginjsko doklado, ki se bo plačevala k dovoljenemu predujmu po predpisih, ki veljajo za to.

5. Na zahtevo za izplačilo predujma na pokojnino se izda odločba o angažiranju izdatka in izplačilni nalog na podlagi pooblastila iz členov 51 in 52 pravilnika o poslovnem redu v finančnem ministru.

6. Kadar bo pokojnina dokončno urejena in bo odločbo o tem odobrila glavna kontrola, se bo na zahtevo

pristojnega ministrstva izdala izplačilna naredba. V njej se mora označiti številka spisa, s katerim je bilo dovoljeno izplačilo predujma z nalogom, naj pristojna blagajna ob izplačilu urejene pokojnine obračuna vsote, ki so bile izplačane na račun pokojnine, z vsotami, katere je po odločbi o odmeri pokojnine izplačati.

7. Zaradi točne evidence predujmov bo personalni in pokojninski odsek splošnega oddelka finančnega ministrstva vodil poseben kontrolnik predujmov s potrebnimi podatki o osebi upravičenca, številki naloga za izplačilo predujma, o znesku predujma, o dnevu, od katerega teče predujem in o blagajni, ki mora predujem izvrševati.

8. Določbe 2., 3. in 4. točke tega navodila se nanašajo samo na osebne pokojnine. Glede izplačila predujmov na družinske pokojnine se bo postopalo po določilih 2. odst. § 150 u. z. in 2. odst. § 156 zak. o drž. prom. osebju v zvezi s 5, 6 in 7 točko tega navodila.

Prednjemu odloku je pritrdila glavna kontrola z odločbo splošne seje od 7. decembra 1934, štev. 123.991.

(Navedeni 2. odst. § 150 u. z. se glasi: »Dokler se rodbinska pokojnina ne določi, se daje rodbini umrlega uslužbenca na račun pokojnine tretjina vseh uslužbenčevih prejemkov, če je umrl kot aktiven uslužbenec, ali pa polovica, če je umrl kot upokojenec. Prav to velja tudi, če je treba uslužbenca proglasiti za mrtvega, in sicer od dne, od katerega se pogreša, do dne, ki se s sodno rešitvijo določi za dan smrti.«)

Vlagajte pravočasno prijave za prejemanje draginjskih dokladov

Uredba o draginjskih dokladah predvideva v čl. 29., da mora uslužbenec predložiti najkasneje v roku 90 dni od dneva, ko je pridobil pravico na osebno in rodbinsko doklado odnosno, ko je nastopila kakšna sprememba, po kateri ima pravico do rodbinske doklade, drugače — če ta rok prekorači — se mu prizna rodbinska odnosno draginjska doklada šele od prihodnjega prvega, ko je prijavo vložil.

Večkrat se pripeti, da je prijava napačno sestavljena in tedaj morajo pristojne oblasti prijavo vrniti uslužbencu z navodilom, da jo popravi in mora odrediti tudi rok, v katerem mora uslužbenec popravljeno prijavo vrniti.

Uslužbenec se mora točno drža-

ti tega roka, ker če ta rok prekorači, se smatra, da je prijavo prekasno vložil in mu teče nova doklada šele od prihodnjega prvega po predložitvi popravljene prijave. V slučaju pa, da pristojna oblast ne odredi nikakega roka, potem uslužbenec ne zgubi pravico do doklade za nazaj, čeprav šele čez dalj časa predloži popravljeno prijavo.

Torej v interesu vsakega upokojenca je, da pred potekom stavljenega roka vrne prijavo z vsemi dokumenti.

Če pa gre za spremembo, vsled katere izgubi pravico na osebno ali rodbinsko doklado, mora upokojenec tozadevno novo prijavo predložiti najkasneje v roku 30 dni od dneva, ko je nastopila sprememba.

Ukinitev 1% dodatnega davka?

V našem listu smo objavili razsodbo upravnega sodišča v Celju, kakor tudi Državnega sveta v zadevi ukinjenja 1% dopolnilnega davka. Finančna direkcija v Ljubljani je na podlagi teh razsodb izdala razpis, da se nadaljnje ubiranje davka ukine, vendar velja ta razpis samo za privatna podjetja, železniška uprava pa ga ne upošteva.

Vsled tega je zaprosil Centralni sekretariat delavskih zborskih Ministrstva financ, da se čimprej izda od strani Ministrstva nalog za ukinjenje nadaljnjega pobiranja tega davka. Te dni je dobil Centralni sekretariat delavskih zborskih zagotovilo, da bo tozadevni odlok izšel še tekom meseca februarja.

Važna obvestila

Tožba za povračilo 10% odtegnjenih delavskih plač še ni končana. Te dni bo skupna razprava v obeh slučajih (Jernejčič in Kokol). Vendar z razsodbo prve instance zadeva še ne bo končnoveljavno rešena, ker je sigurno, če bo državni erar obsojen v plačilo, da se bo zastopnik državnega pravobranilstva pritožil na drugo instanco. V slučaju pa, da bi sodnik odklonil tožbeni zahtevek, se bo pritožil pravni zastopnik prizadetih železničarjev.

Ker se gre za zahtevke, ki so manjši od Din 5000.—, bo razsodba druge instance pravomočna. O poteku bomo poročali.

Za povrnitev pravice do režijskega premoža za vdove upokojencev in začasne delavce so bile od strani prizadetih izvršene ponovne intervencije pri generalni direkciji. Po izjavi odločujočih je pričakovati v kratkem ugodne rešitve, kar je edino na mestu.

Še ena tožba pred rednim sodiščem. Pri rednem sodišču v Ljubljani je vložena še ena tožba proti držav-

nemu zakladu in sicer v slučaju, ko je železniška uprava z 7 dnevno odpovedjo odpustila iz službe delavca, ki je bil že nad 3 leta neprekinjeno v službi in je izpolnjeval vse pogoje za stalnost.

V tej tožbi se bo razčistilo vprašanje, ali zadobi delavec po izpolnitvi pogojev avtomatično vse pravice stalnega delavca, ali pa jih zadobi šele, ko se mu izstavi tozadevni dekret.

Po današnji praksi lahko drži železniška uprava delavce po 5 in tudi več let za nestalne in jih potem odpusti, kar se zlasti pogosto dogaja pri progovnih delavcih.

Odmera dopusta. Tudi za leto 1935 so posamezne edinice sestavile tabele za dopust nastavljenecem le z upoštevanjem službe od dneva nastavitve.

Proti tej praksi, ki se je lansko leto uvedla, je v konkretnem slučaju že vložena tožba na državni svet (avgusta 1934), ki mora biti te dni rešena.

Zanimivosti za železničarje

Zvezarji za upokojence.

Iz »Glasnika železničara i brodar« (glavno zvezarsko glasilo, op. ur.) razvidimo, da je mnogobrojna deputacija zvezarjev posetila novega ministra saobraćaja, kateremu je predložila baje 17 spomenic. Med drugimi je predložila tudi spomenico glede pravilnika o voznih ugodnostih, v kateri zahteva samo, da se v celoti povrne stari pravilnik o voznih ugodnostih iz leta 1930 ter je pri tem popolnoma prezrla vse upokojene železničarje (nastavljence in delavce).

Stara zahteva vseh upokojencev — in teh je na desetisoče — je, da se jim povrne pravica do neomejenega števila režijskih voženj. Vendar kakor vidimo, je šlo oficijelno vodstvo zvezarjev preko te upravičene zahteve upokojencev in je s tem, da zahteva v celoti uveljavljenje pravilnika o voznih ugodnostih iz leta 1930, prizadelo najtežji udarec vsem upokojencem. Z izjavo, da smatra Udruženje povrnitev pravilnika iz leta 1930 kot »edino pravilno rešitev voznih ugodnosti«, je priznalo, da je pravilno, da imajo upokojenci pravico samo na 12 režijskih voženj letno.

Proti temu stališču zvezarjev so, kakor čujemo, prizadeti upokojenci potom svojih društev najodločnejše protestirali ter bodo izvajali napram Udruženju potrebne konsekvence.

Tumpejeve tožbe teko naprej.

V svojih pravadah g. Tumpej nima dosti sreče. Kakor smo že poročali, je g. Tumpej tožil želez. uradnika g. Vokača radi žaljenja časti, ker je ta očital, da je g. Tumpej ponujal narodno-socialistično stranko po gospodu Žebotu bivši slovenski ljudski stranki.

Pri prvi razpravi je g. Vokač nastopil dokaz resnice ter je bil oproščen. Proti tej razsodbi se je pritožil g. Tumpej in je te dni razpravljalo prizivno sodišče o tej častni zadevi ter izreklo zopet oprostilno razsod-

bo. G. Tumpej pa mora poleg izgubljenih tožbe nositi še stroške, ki niso ravno majhni.

Oficijelni zvezarji so delno uspeli pri mariborski železničarski kreditni zadruzi.

Zadnja postojanka g. Tumpeja po njegovem prostovoljnem umiku iz nabavljalne zadruge je bila med železničarji Kreditna zadruza, kjer je bil predsednik. Oficijelni zvezarji so začeli šturmati še to pozicijo in po trikratnem neuspelem napadu so na zadnjem občnem zboru le dobili gotovo večino in uspeli v toliko, da je imenovan nezelezničar g. Anton Hren, starosta Sokola iz Studencev za neke vrste komisarja odnosno nadzornika v tej zadruzi.

Volitve v bolniško blagajno.

Proti volitvam skupščinarjev bolniške blagajne v ljubljanski direkciji je bila vložena pritožba ter sedaj direkcija preiskuje poedine slučaje nepravilnosti.

Gospodje zvezarji so za svoje »zmaže« že dobili zadosti prakse pri »dobro organiziranih« volitvah delegatov Nabavljalne zadruge in podporne društva.

Vprašanje je, če bo dovolila oblast, da to prakso izvajajo tudi pri volitvah v bolniški fond.

Skupščina Nabavljalne zadruge bo!

Vsi zunanji znaki kažejo, da bo kmalu skupščina bolniškega fonda!

Vodstvo zadruge, ki je celo leto molčalo in ni odgovarjalo na vprašanja članstva, ki jih je to javno stavilo potom časopisa, smatra sedaj za potrebno, da izve za želje članstva. Enako želi isto vodstvo pred občnim zborom informirati delegate o »delu zadruge« in zato sklicuje konference delegatov!

Mogoče bodo gg. voditelji sedaj pojasnili, zakaj je odstopil g. Kobel, kako je bilo z mesnim oddelkom in slično!

ŽELEZNIČARJI IZ LJUBLJANE IN OKOLICE!

Železničarsko glasbeno društvo »ZARJA« v Ljubljani priredi v soboto, dne 2. marca 1935 v dvorani Delavske zbornice predpustni

DRUŽABNI VEČER

s plesom, koncertom, kupleti in drugimi zabavami.

Igrala bo godba »ZARJA«.

Začetek ob 20. uri.

Vstopnina Din 6.—.

Ali si že pridobil novega naročnika za naš »Ujedinjeni Železničar«? Če nisi, stori to še tekom tega meseca!

Tražimo poboljšanje Bolesničkog fonda!

U nedelju 17. o. mj. sastaju se novoizabrane skupštine Bolesničkih fondova, koje će — u zajednici sa polovicom po Direkciji imenovanih skupštinara — izvršiti svoje konstituisanje, provesti izbor nove Oblasne uprave i odrediti smjernice za buduću rad fonda. Još prije, nego se skupštine sastanu, osjećamo se dužnima izjaviti sljedeće: U izbornu borbu ušli smo sa jedinom namjerom, da — ako ostanemo pobjednici — upravo moju svoju djelatnost onamo, da se prilike u Fondu poboljšaju, kako bi koristi, koje željezničari od Fonda mogu imati, bile čim stvarnije. To je naša osnovna direktiva, na njenom ostvarenju raditi ćemo smjelo i nesebično. Mi smo daleko od svake demagogije, od svakog neshvaćanja mogućeg i nemogućeg, pred nijednom teškoćom mi ne ćemo zatvarati oči a niti ustuknuti pred njenim uklanjanjem. To treba da se zna! —

Na neke teškoće, koje su osnovne, ukazujemo pažnju već unapred. To je autonomija Bolesničkog fonda. Sadašnji sustav Fonda isključuje takvu. Ona ne postoji ni formalno ni stvarno. Autonomija, u koliko je prividna sistemom izbora skupštinara i Oblasnih uprava, eliminirana je sistemom nadzora, koju vrši sam poslodavac, i sistemom administracije, koju opet vrši sam poslodavac. Ovakav sistem omogućuje, da se u Fondu, pored svestrane želje članova i pored mnogih i jednoglasnih zaključaka skupštinara i uprava, ništa bitnog izmijeniti ne može. Konačna odluka pripada g. Ministru Saobraćaja i ustanovi, kojih interesi i namjere vrlo retko koincidiraju sa interesima i potrebama članova — željezničara. Ona donosi se ne po intencijama članova, već po intencijama poslodavca, a ove su posve oprečne. Otuda i činjenica, da bezbroj predloga i sugestija članova, uprava i skupština, učinjenih sa najboljim namjerama i na posve realnim osnovama, nije sprovedeno u život.

Ovo je, po našem mišljenju, osnovna teškoća za napredak Bolesničkog fonda, koju treba ukloniti. Nadzor nad Bolesničkim fondom treba dati u vlast jedino za to nadležnoj ustanovi, a to je Ministarstvo socijalne politike i Narodnog zdravlja. To treba učiniti ne samo radi toga, da se iz Fonda isključi prejak uticaj poslodavca, već i radi koncentracije službe oko socijalnog i zdravstvenog staranja u našoj zemlji. Jer kao što je potrebno, da se saobraćajem upravlja iz jednog Ministarstva, isto je tako potrebno — ako ne još i više — da briga za narodno zdravlje bude skoncentrisana na jedno mjesto. Istovremeno je potrebno, da se članstvu, odnosno skupštinarima i izabranim upravama, zagaranjuje pravo uplivanja na dodjeljivanje činovnika i liječnika na službu Fondu. Nedopustivo je to, da nam se funkcioneri naturuju i da članstvo nema nikakve mogućnosti, da menja nesposobne sa sposobnima, nevidljive sa uvidljivijima, nesocijalne sa socijalnijima. Isto tako nedopustivo je, da članstvo nema nikakvog uticaja na uređenje i sredjenje administracije, sa kojom se ne može biti zadovoljan.

Ovo su, rekli smo, osnovne teškoće, radi kojih Bolesnički fond, i kod najspremnijih skupštinara i uprava, ne može da bude upravljao kako to interesi članova iziskuju. Uklanjanjem tih osnovnih teškoća dalo bi se više zamaha inicijativi članova, koja je u svim sličnim ustanovama dragocjena i služi kao motor njihovom napretku. Gušenje te inicijative jednako je kočenju samog napretka. Nu pored tih teškoća ima još jedna, vrlo važna: rasparčanost našeg socijalnog osiguranja. I ako svih radnika i najamnika u našoj zemlji imade svega oko 700.000, njihova osiguranja za bolest rastrgana su na nekoliko ustanova, sa zasebnim upravama, zasebnim sistemom poslovanja, posebnom administracijom i t. d. Stavljanjem svih tih ustanova pod nadzor Ministarstva socijalne politike i postepe-

nim stapanjem bili bi dani neizmjeri uslovi usavršavanju službe oko našeg zdravlja i poboljšanju staranja za bolesne i za rad nesposobne željezničare. Naročito materijalna strana efikasnijeg pomaganja bila bi time posve obezbijedjena. Radi toga i toj koncentraciji treba težiti.

To su naši zahtjevi šireg značenja, koji su jednako aktuelni za sve skupštine Bolesničkih fondova, a pored ovih imademo i specijelne, koji se odnose samo na oblast zagrebačke Direkcije. Ti zahtjevi su sljedeći:

1. Zahtjevamo poštivanje prava autonomije Bolesničkog fonda, za jamčenog postojećom naredbom, jer samo tako može ustanova Bolesničkog fonda odgovarati svrsi, kojoj je namijenjena.

2. Da poslodavac daje bezuvjetno svoj puni doprinos u smislu čl. 43 Naredbe Ministarstva saobraćaja, a Centralnoj upravi stavlja se u dužnost, da taj doprinos osigura budžetom.

3. Da se i penzionisani radnici prime za fakultativne članove Bolesničkog fonda, koje im je pravo zagaranovano po čl. 18. Naredbe o osiguranju državnog saobraćajnog osoblja.

4. Da se dokine naredba Centralne uprave br. 1462-33 od 7. VI. 1933, kojom je povišen prinos za Bolesnički fond od 1. V. na 3% za fakultativne članove.

5. Da se upostavi besplatno liječenje zubi, kao što je bilo u godini 1923, te potpuno slobodan izbor liječnika. Da se uštedjena svota na partiji za liječenje zubi od ca. 200.000 Din upotrebi za poboljšanje liječenja zubi članova i njihovih porodica, dok se ne riješi pitanje besplatnog liječenja zubi.

6. Radi ograničenja liječenja na osnovu čl. 56 Naredbe o osiguranju državnog saobraćajnog osoblja, po kojem plaća Bolesnički fond radnicima liječenje samo 26 nedjelja, te porodičnim članovima imenovanih i radnika samo 12 nedjelja, a kako međju članovima fonda ima dosta oboljelih na raznim bolestima, kojih liječenje iziskuje duže vremena, tražimo da se radnicima produži potrebno liječenje na 52 nedjelje, a članovima porodice bez razlike na 26 nedjelja.

7. Da se povрати pravo na besplatno liječenje u banjama i bolnicama, kao što je svojevremeno postojalo.

8. Da se ukine prepisivanje lijekova po tabelama i crvenim knjižicama, te da se to prepušti slobodnoj volji i ljekarskoj savjesti.

9. Da se reorganizira zdravstvena služba za djecu, u tom smjeru imalo bi se:

a) odijeliti dječju ambulantu od odraslih,

b) za bolesnu djecu izgraditi depandans na moru Kaštel Lukšiću, a u visinama u Šumetlici (kod Nove Gradiške).

10. Da se isplaćuje 70% hranarine za sve dane u mjesecu računajući 8-satni radni dan, te da se ista sa zaključkom 24. mjesečno obračunava i sa platom isplaćuje.

U slučajevima nezgode, da se postupak oko isplate pomoći skрати na minimum i isplaćuje najkasnije do 5. u mjesecu.

11. Da se izmjeni čl. 18 Pravilnika za ljekare u predmetu plaćanja podvoza liječnika pri posjetu članova i njihovih porodica, koji stanuju dalje od 3 km izvan rajona. — Na taj način, da ovaj trošak pada na teret Bolesničkog fonda.

12. Da se radnicima plati naknada za izgubljeno vrijeme prigodom ambulantnog liječenja, kao što je i ranije bilo; ovo važi i za liječenje zubi.

13. Da se dokine Naredba izašla u Službenim Novinama državnih saobraćajnih ustanova br. 22 od 15. I. 1935. (i raspis br. 3 od 22. I. 1935), kojom su ponovno snižene doajilske pomoći za opremu djeteta te pogrebne — kao prilikom, te da se vrate prava na dotične pomoći potpuno u opsegu čl. 18 Naredbe o osi-

guranju državnog saobraćajnog osoblja.

14. Da se izabere odbor, kojemu se stavlja u dužnost što skorije izgradnje sanatorija za tuberkulozne.

15. Da se u saradnji sa Školom narodnog zdravlja v Zagrebu započne zajednički i praktični rad na polju zaštite matera i djece te suzbijanja tuberkuloze i sanacija stanova.

16. Uslijed premaleni prostorijski današnje ambulante u tolikoj mjeri, da se u jednoj sobi liječe i pregledavaju luetičari, tuberkulozno zaraženi i oboljeli na uhu, grlu i nosu, koje je stanje neodrživo te iziskuje neodložno preuredjenje prostorijski — tražimo da se ustanova hitno pobrine za pravilno riješenje ovoga pitanja.

17. Tražimo u ambulanti u Zagrebu dežurnu službu po danu i po noći, jer sadašnji sistem nemogućeg rajonskog rasporeda ne odgovara potrebama ni interesima članova ni fonda. Ujedno se zaključuje nabava

auta za dežurne liječnike, kako bi dežurna služba besprikorno funkcionirala.

18. Da Oblasna uprava Zagreb postavi šefa liječnika, a ukoliko postoji bilo kakav ugovor sa drugim ličcem, da se takav ugovor raskine, jer je zajednička funkcija šefa liječnika fonda i šefa sanitetskog odsjeka direktije inkompatibilna.

Ovo je program za skupštinu, koja se sastaje 17. o. mj. Boriti ćemo se za njegovo ostvarenje, jer smatramo, da bez toga nema napretka. Mnogo želimo, da bi aktuelnost ovog programa uvidjeli i imenovani skupštinari, kako bi samim time bio obezbijeden skladan rad i bili donasani korisni zaključci. Oni treba da nastoje, da budu više željezničari, a manje zastupnici poslodavca i njegovih interesa.

Željezničar.

Izmene naredbe o osiguranju drž. saobr. osoblja za slučaj bolesti

Novi ministar saobraćaja inž. Vujić dne 11. I. 1935 pod MS br. 241-35 izmijenio je na osnovu ovlaštenja u § 41 fin. zakona za 1934-35. god. naredbu o osiguranju željezničara za slučaj bolesti i to u §§ 19 (ko se smatra za člana porodice), 56 (pravo na bolničko liječenje), 58 (prava članova za vreme trudnoće, porodjaja, babinja i dojenja) i 59 (posmrtnina). Jer su ovim izmenama smanjena gotova prava kao i visina opreme za dete i t. d., objavljujemo izvadak ovih novih propisa.

§ 19 naredbe glasi se sada:

»Kao članovi porodice, koji imaju pravo na pomoć, smatraju se:

1. Venčani bračni drug bez imetka i stalne zarade, dok živi sa članom fonda u porodičnoj zajednici.

2. Nevenčani bračni drug, ako član fonda nema venčanog bračnog druga i dokaže, da mu postojeći zakoni onemogućuju skla-

panje zakonitog braka.

3. Bračna i usvojena (adoptirana) deca, koju član fonda izdržava, ako nisu za slučaj bolesti na drugi način osigurani i nemaju imetka ni stalne zarade najdalje do navršene 18 godine, a ženska ako nisu ranije udomljena. Deca koja su na redovnom školovanju, imaju pravo na pomoć najdalje do navršene 24 godine. Deca, koja su usled telesnih ili duševnih mana trajno nesposobna za rad i nemaju imetka, imaju pravo bez obzira na godine starosti.

4. Nezakonita deca, koja žive sa članom u porodičnoj zajednici i koju član država, ako nemaju imetka i stalne zarade i ako član dokaže, da mu postojeći zakoni ne daju mogućnosti, da tu decu pozakoni ili adoptira.

5. Roditelji, odnosno ded i baba člana fonda, ako žive sa njim u porodičnoj zajednici, nemaju imetka, nisu sposobni za rad te se član kao jedini hranilac stara za njihovo izdržavanje.

6. Braća i sestre i unučad člana fonda, koja žive sa članom u porodičnoj zajednici i koje član izdržava, ako su bez roditelja i nemaju imetka i zarade.

7. Kod obudovljenog člana fonda sa nezbrinutom bračnom decom rodjaka, ako stalno živi u kući člana i vodi besplatno brigu o kući i deci.

Ostali srodnici i posluži nemaju prava na pomoć iz bol. fonda.

Lica navedena pod 4. i 6. imaju pravo na pomoć iz bol. fonda najdalje do navršene 16 godine, a ako su na redovnom školovanju, može im uprava fonda priznati prava do navršene 21. godine. Jedino u slučaju nesposobnosti usled telesnih ili duševnih mana za rad ovo ograničenje ne važi, ako nemaju imetka.

Deca člana fonda, koja zbog pohađanja škole stanuju van roditeljske kuće, imaju samo pravo na lektarsku pomoć i lekove, ako stanuju u mestu u kojem ima saobraćajni lekar i ako mu se za to naročito prijavi.

§ 56, koji govori o bolničkim troškovima, sada se glasi:

»Bolesnički fond plaća bolničke troškove za jedan isti slučaj oboljenja:

Za članove, koji imaju pravo na hranarinu (radnike) najviše za 26 nedjelja.

Za članove, koji nemaju pravo na hranarinu (regulisano osoblje i fakultativni članovi) za 52 nedjelje.

Za članove porodice: Za bračnog druga i decu za 12 nedjelja. Za ostale članove 4 nedjelje.

Fakultativni članovi i članovi porodice člana fonda stiču po istome obolenju ponovo pravo na liječenje posle roka od tri godine, od kada im je prestalo pravo na liječenje po toj bolesti.

§ 58 naredbe predviđa sada ova prava za vreme trudnoće, porodjaja itd., ako je dotični član bio najmanje tri meseca član fonda:

1. za ženske članove bol. fonda, koji nemaju godišnju platu (aktivne radnice):

a) porodijsku pomoć u visini od 80% onih prinadležnosti, koje su usled zatražene i odobrene porodijske pomoći obustavljene. Ova porodijska pomoć daje se za 6 nedjelja pre porodjaja i 6 nedjelja posle porodjaja na osnovu nalaza saobraćajnog lekara. (Radnica ima dakle pravo, da ostaje 6 nedjelja pre porodjaja sa posla te isto i 6 nedjelja posle porodjaja i dobiva mesto hranarine 80% svojih prinadležnosti kao porodijsku pomoć);

b) na babičku pomoć u iznosu Din 225.— odnosno Din 150.— kao do sada;

c) na pripomoć za opremu deteta u iznosu Din 200.— za svako dete, koje živi više od tri dana (72 sata);

d) na doajlsku pomoć za svako dete i to po prestanku porodijske pomoći Din 4.— dnevno kroz 12 nedjelja.

Ako je porodijska pomoć izcerpana, a ženski član usled bolesti ostao i dalje nesposoban za rad, plaća mu se hranarina za vreme bolesti, a najduže do konca 26 nedjelje računajući od dana porodjaja.

2. Oni ženski članovi fonda, koji imaju godišnju platu (regulisanu činovnice, zvaničnice itd.) dobivaju u slučaju porodjaja samo babičku pomoć, lekove i pripomoć za opremu deteta u iznosu Din 200.—.

3. Član bolesničkog fonda ima u slučaju porodjaja njegove žene pravo za ženu na babičku pomoć i lekove i potporu za opremu deteta u iznosu Din 200.—. (Sve ostale dosadašnje pomoći ukidane su). Ova potpora pruža se ženi i posle smrti člana fonda, ako je porodaj usledio u roku od 300 dana u smrti i ako je član fonda za života na njih stekao pravo.

§ 59 naredbe predviđa za slučaj smrti sledeće pogrebne pomoći:

U slučaju smrti člana bolesničkog fonda isplati se zaostalim bračnom drugu ili, ako ova nema njegovoj porodici, koja se za sahranu stara, pogrebnu pomoć u visini 120% jednomesečnih prinadležnosti člana. Ako članu fonda umre bračni drug isplati se posmrtna pomoć 60% prinadležnosti.

Ako članu fonda umre nezbrinuto dete, staro preko godinu dana, a manje od 18 godina, isplati se posmrtna pomoć 30% prinadležnosti, a za dete ispod godinu dana 10% prinadležnosti. Pod decom razumevaju se bračna i usvojena (adoptirana) deca, a nezakonita deca samo onda, ako su ispunjeni uslovi § 19, t. 4.

Ako umrla član fonda nema svoje porodice ili druge rodbine, isplatiće se onome pogrebna pomoć, koji se stara za sahranu i to samo faktičke troškove ali najviše do iznosa pripadajuće pogrebne pomoći.

Dopisi sa raznih strana

Nevolje sekcijiskih radnika u Sisku.

I pored Pravilnika, koji je željezničkim radnicima zakonskom snagom obezbijedio mjesečni rad i zaradu od najmanje 16 sati, odnosno od najmanje 20 radnih dana, sekcijiskih radnici III. sekcije zarade tek 6 do 15 dnevnica, a privremeni radnici najviše 4 do 5 dnevnica u mjesecu. Kad se od zarade oduzmu prinosi za fondove, porez i t. d., onda radniku jedva što i ostane. Radi toga među radnicima vlada formalna glad, oni traže rada i kruha.

Još jedna nepravda čini se našim radnicima. Imade ih priličan broj, koji su već po 5 do 8 godina u poslu željeznice, posje-

duju sve uslove da postanu stalni, ali ih se i dalje drži kao privremene sa svim za njih štetnim posledicama. Radnici traže, da se ta nepravda ispravi i da ih se postavi stalnima.

Član 50 Pravilnika za radnike predviđa obavezu za željeznicu, da radnicima, ako rade prekovremeno, pored satnice isplati još 50% više. Kod nas se to ne čini.

Isto tako ni godišnje odmore naši radnici ne dobivaju, ma da su im čl. 90 Pravilnika zagaranovani. Kad radnik odmor traži dobije odgovor: nema kredita.

